

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΚΕΠΠΑ) 2023/1306 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 26ης Ιουνίου 2023

προς υποστήριξη σχεδίου για ζώνη απαλλαγμένη από όπλα μαζικής καταστροφής στη Μέση Ανατολή (ME WMDFZ) σε ένα εξελισσόμενο περιβάλλον περιφερειακής ασφάλειας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδίως το άρθρο 28 παράγραφος 1 και το άρθρο 31 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση του Υπατού Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η συνολική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφαλείας του 2016 καθώς και η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής (ΟΜΚ) του 2003 εδράζονται στην πεποίθηση ότι μια πολυμερής προσέγγιση της ασφάλειας, η οποία θα περιλαμβάνει τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση, αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για την τήρηση της διεθνούς τάξης.
- (2) Ως εκ τούτου, η πολιτική της Ένωσης είναι να διαφυλάττει, να εφαρμόζει και να ενισχύει την εφαρμογή και την καθολική ισχύ των ισχυουσών συνθηκών, συμφωνιών και κανόνων για τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση, καθώς και να συνεργάζεται με τρίτες χώρες και να τις βοηθά ώστε να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από πολυμερείς συμβάσεις και καθεστώτα.
- (3) Η κοινή δήλωση που εξέδωσε η διάσκεψη κορυφής των Παρισίων για τη Μεσόγειο, στις 13 Ιουλίου 2008, με την οποία ιδρύθηκε η Ένωση για τη Μεσόγειο, επιβεβαίωσε την κοινή φιλοδοξία να επιτευχθεί ειρήνη και περιφερειακή ασφάλεια κατά τα οριζόμενα στη διακήρυξη της Βαρκελώνης, η οποία εκδόθηκε στην ευρωμεσογειακή διάσκεψη της 27ης και 28ης Νοεμβρίου 1995, μεταξύ άλλων μέσω της τήρησης διεθνών συνθηκών και συμβάσεων για τα ΟΜΚ, καθώς και μέσω περιφερειακών ρυθμίσεων, όπως ζώνες απαλλαγμένες από πυρηνικά όπλα.
- (4) Η διάσκεψη αναθεώρησης της συνθήκης περί μη διαδόσεως (NPT) του 2010 υπογράμμισε τη σπουδαιότητα μιας διαδικασίας που να οδηγεί στην πλήρη εφαρμογή του ψηφίσματος του 1995 σχετικά με τη Μέση Ανατολή (το «ψηφίσμα του 1995»). Για τον σκοπό αυτόν, η διάσκεψη αναθεώρησης της NPT 2010 ενέκρινε πρακτικά μέτρα, μεταξύ άλλων την εξέταση όλων των προσφορών που αποσκοπούν στη στήριξη της εφαρμογής του ψηφίσματος του 1995, συμπεριλαμβανομένης της προσφοράς της Ένωσης να διοργανώσει σεμινάριο σε συνέχεια εκείνου που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2008.
- (5) Η διάσκεψη αναθεώρησης της NPT του 2010 αναγνώρισε περαιτέρω τον σημαντικό ρόλο που παίζει η κοινωνία των πολιτών καθώς συμβάλλει στην εφαρμογή του ψηφίσματος του 1995, ενθάρρυνε δε όλες τις προσπάθειες στον εν λόγω τομέα.
- (6) Στο πρόγραμμά του για τον αφοπλισμό με τίτλο «Διασφαλίζοντας το κοινό μας μέλλον», που παρουσιάστηκε στις 24 Μαΐου 2018, ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ δεσμεύτηκε να εργαστεί με τα κράτη μέλη του ΟΗΕ για την ενίσχυση και την εδραίωση ζωνών απαλλαγμένων από πυρηνικά όπλα, μεταξύ άλλων υποστηρίζοντας την περαιτέρω δημιουργία τέτοιων ζωνών και στη Μέση Ανατολή.
- (7) Η Ένωση έχει επανειλημμένως δηλώσει ότι είναι πρόθυμη να συνδράμει στη διαδικασία που οδηγεί στη δημιουργία μιας ζώνης απαλλαγμένης από ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή (ME WMDFZ), στηρίζοντας διαδικασίες οικοδόμησης της εμπιστοσύνης, ιδίως μέσω σεμιναρίων και εργαστηρίων της Ένωσης, όπως εκείνα που πραγματοποιήθηκαν το 2008, το 2011 και το 2012, καθώς και μέσω του υποστηριζόμενου από την Ένωση σχεδίου, από το 2019 έως το 2023, του Ερευνητικού Ιδρύματος του ΟΗΕ για τον Αφοπλισμό (UNIDIR) σχετικά με μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης που οδηγούν σε μια τέτοια ζώνη, δυνάμει της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2019/938 του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2019/938 του Συμβουλίου, της 6ης Ιουνίου 2019, για την υποστήριξη διαδικασίας οικοδόμησης εμπιστοσύνης που οδηγεί στη δημιουργία ζώνης απαλλαγμένης από πυρηνικά όπλα και κάθε άλλου είδους όπλα μαζικής καταστροφής στη Μέση Ανατολή (ΕΕ L 149 της 7.6.2019, σ. 63).

- (8) Επιθυμία της Ένωσης είναι να συνεχίσει να στηρίζει μια διαδικασία που οδηγεί σε ΜΕ WMDFZ με τη συνέχιση της στήριξης των σχετικών εργασιών του UNIDIR,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Προκειμένου να προαχθεί η δέσμευση της Ένωσης για τη δημιουργία ΜΕ WMDFZ, η Ένωση υποστηρίζει σχέδιο του UNIDIR, στο πλαίσιο του οποίου επιδιώκονται οι ακόλουθοι υπερκείμενοι στόχοι:
 - συνδρομή στον μετριασμό των περιφερειακών τάσεων διάδοσης ΟΜΚ·
 - ενθάρρυνση περιφερειακών ρυθμίσεων ασφαλείας, καθώς και κανόνων και διαδικασιών για τον έλεγχο των όπλων, τη μη διάδοσή τους και τον αφοπλισμό·
 - ανάπτυξη διεξοδικότερης κατανόησης της σχέσης μεταξύ της απαλλαγμένης από ΟΜΚ ζώνης στη Μέση Ανατολή και των τρεχουσών περιφερειακών και διεθνών εξελίξεων· και
 - προώθηση μιας αποτελεσματικής, επαληθεύσιμης, συμπεριληπτικής και βιώσιμης ζώνης απαλλαγμένης από ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή.
2. Στο έγγραφο έργου του παραρτήματος παρατίθεται λεπτομερής περιγραφή του σχεδίου.

Άρθρο 2

1. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος («ΥΕ») είναι υπεύθυνος για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης.
2. Η τεχνική εφαρμογή του σχεδίου που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 πραγματοποιείται από το UNIDIR, το οποίο επιτελεί αυτό το καθήκον υπό την ευθύνη του ΥΕ. Για τον εν λόγω σκοπό, ο ΥΕ προβαίνει στις κατάλληλες ρυθμίσεις με το UNIDIR.

Άρθρο 3

1. Το ποσό δημοσιονομικής αναφοράς για την υλοποίηση του σχεδίου που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 ανέρχεται σε 2 099 969 EUR.
2. Η διαχείριση των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το οριζόμενο στην παράγραφο 1 ποσό γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες και τις διαδικασίες που εφαρμόζονται επί του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης.
3. Η Επιτροπή επιβλέπει την ορθή διαχείριση των δαπανών που χρηματοδοτούνται από το αναφερόμενο στην παράγραφο 1 ποσό. Για τον εν λόγω σκοπό, συνάπτει συμφωνία συνεισφοράς με το UNIDIR. Στην εν λόγω συμφωνία ορίζεται ότι το UNIDIR εξασφαλίζει προβολή της συνεισφοράς της Ένωσης ανάλογη προς το ύψος της.
4. Η Επιτροπή θα προσπαθήσει να συνάψει τη συμφωνία συνεισφοράς που αναφέρεται στην παράγραφο 3 το ταχύτερο δυνατόν μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης. Ενημερώνει το Συμβούλιο για τυχόν δυσκολίες στη διαδικασία αυτή και για την ημερομηνία σύναψης της εν λόγω συμφωνίας.

Άρθρο 4

1. Ο ΥΕ υποβάλλει στο Συμβούλιο έκθεση για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης, βάσει δωδεκαμηνιαίων περιγραφικών εκθέσεων που εκπονεί το UNIDIR. Οι εν λόγω εκθέσεις αποτελούν τη βάση για την αξιολόγηση στο τέλος του σχεδίου, στην οποία θα προβεί το Συμβούλιο.
2. Η Επιτροπή παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις χρηματοδοτικές πτυχές της υλοποίησης του σχεδίου που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1.

Άρθρο 5

1. Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία της έκδοσής της.
2. Η παρούσα απόφαση λήγει 36 μήνες μετά την ημερομηνία σύναψης της συμφωνίας συνεισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 3. Ωστόσο, λήγει 6 μήνες μετά την έναρξη ισχύος της, εάν δεν έχει συναφθεί ως τότε καμία χρηματοδοτική συμφωνία.

Λουξεμβούργο, 26 Ιουνίου 2023.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. BORRELL FONTELLES

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Έργο προς υποστήριξη ζώνης απαλλαγμένης από όπλα μαζικής καταστροφής στη Μέση Ανατολή (ME WMDFZ) σε ένα εξελισσόμενο περιβάλλον περιφερειακής ασφάλειας

Η Μέση Ανατολή γνωρίζει αλλαγές και αύξηση της αστάθειας, των πηγών ανασφάλειας και της απόκτησης και χρήσης συμβατικών όπλων καθώς και της ανησυχίας σχετικά με την περαιτέρω χρήση και διάδοση μη συμβατικών όπλων. Ως επακόλουθο των ανωτέρω εξελίξεων και άλλων παγκόσμιων γεγονότων, το περιφερειακό περιβάλλον ασφάλειας υφίσταται σημαντικές αλλαγές που θα μπορούσαν να έχουν μακροχρόνιες επιπτώσεις στην περιφερειακή και διεθνή διάδοση ΟΜΚ. Το προτεινόμενο έργο του UNIDIR θα προωθήσει τους κανόνες και τους στόχους της μη διάδοσης ΟΜΚ, του ελέγχου των όπλων και του αφοπλισμού στη Μέση Ανατολή, στηρίζοντας την πρωτοβουλία ME WMDFZ και τις σχετικές με την περιφερειακή ασφάλεια διαδικασίες μέσω έρευνας σχετικά με τη συγκεκριμένη πολιτική, ανάπτυξης ικανοτήτων, και διαλόγου.

Πλαίσιο και σκεπτικό

Σε παγκόσμιο επίπεδο, τα καθεστώτα μη διάδοσης βρίσκονται σε κρίση. Κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες, τα εργαλεία αυτά έχουν αποδυναμωθεί, καθώς τα γεωπολιτικά συμφέροντα έχουν αποκτήσει προτεραιότητα έναντι της μη διάδοσης, του ελέγχου των όπλων και των μέτρων αφοπλισμού. Η μη έγκριση τελικού εγγράφου για τη δεύτερη διαδοχική διάσκεψη αναθεώρησης της συνθήκης NPT αποτελεί ένα μόνο παράδειγμα, αλλά μια σαφή απόδειξη της κρίσης που διέρχονται επί του παρόντος τα καθεστώτα μη διάδοσης. Σε αυτό το ευρύ γεωστρατηγικό πλαίσιο, το περιβάλλον ασφάλειας της Μέσης Ανατολής υφίσταται επίσης σημαντικές αλλαγές. Σε εγχώριο επίπεδο, οι κοινωνικές αναταραχές ή ο εμφύλιος πόλεμος οδήγησαν σε συνεχή αστάθεια, η οποία προκάλεσε τον εκτοπισμό πληθυσμών, με αποτέλεσμα να επηρεαστεί η ασφάλεια και η σταθερότητα στις γειτονικές περιοχές. Η συνεχιζόμενη αστάθεια επηρέασε επίσης την ικανότητα των κυβερνήσεων της περιοχής να αντιμετωπίζουν ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, όπως η συμμετοχή σε πολυμερείς και περιφερειακές πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση της διάδοσης ΟΜΚ. Σε περιφερειακό επίπεδο, οι συμμαχίες έχουν μετατοπιστεί, κλονίζοντας μακροχρόνιες περιφερειακές ισορροπίες και ανισορροπίες ισχύος. Επιπλέον, οι δράσεις που αναλαμβάνουν εξωπεριφερειακοί παράγοντες, όπως στρατιωτική παρουσία, δραστηριότητες και στήριξη καθώς και οι στρατιωτικές αποσύρσεις έχουν επίσης διασαλεύσει το περιβάλλον ασφάλειας στην περιοχή.

Ο συνδυασμός της εγχώριας και της περιφερειακής αστάθειας οδήγησε σε δύο παράλληλες διαδικασίες που ενδέχεται να έχουν μακροχρόνιες επιπτώσεις στην περιφερειακή και διεθνή διάδοση ΟΜΚ. Αφενός, στην περιοχή σημειώθηκε αύξηση της απόκτησης και χρήσης συμβατικών και δυνητικά μη συμβατικών όπλων καθώς και της υιοθέτησης (ή της απειλής υιοθέτησης) δυνατοτήτων πυρηνικής κάλυψης, οι οποίες λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο των υφιστάμενων δυνατοτήτων ΟΜΚ. Από την άλλη πλευρά, τα περιφερειακά κράτη έχουν επιδείξει αυξημένη ετοιμότητα να αντιμετωπίσουν τα περιφερειακά τους προβλήματα ασφάλειας μέσω περιφερειακών και υποπεριφερειακών διαπραγματεύσεων, όπως καταδεικνύεται από τις συμφωνίες του Αβραάμ, την κατάπαυση του πυρός στην Υεμένη, τη συμφωνία θαλάσσιας οριοθέτησης μεταξύ Ισραήλ και Λιβάνου, τους διαλόγους Ιράν-Σαουδικής Αραβίας και Ιράν-Εμιράτων καθώς και τις συνεχιζόμενες προσπάθειες για τη διαπραγμάτευση στα Ηνωμένα Έθνη ζώνης απαλλαγμένης από όπλα μαζικής καταστροφής στη Μέση Ανατολή. Αν και οι δύο αυτές τάσεις μπορεί να φαίνονται αντιφατικές όσον αφορά τις επιπτώσεις τους στη διάδοση ΟΜΚ, μπορεί κάλλιστα —και κατά πάσα πιθανότητα— να συνεχίσουν να πραγματοποιούνται παράλληλα.

Στόχοι του έργου

Το προτεινόμενο έργο θα έχει τέσσερις γενικούς στόχους:

- συνδρομή στον μετριασμό των περιφερειακών τάσεων διάδοσης ΟΜΚ·
- ενθάρρυνση περιφερειακών ρυθμίσεων ασφαλείας καθώς και κανόνων και διαδικασιών για τον έλεγχο των όπλων, τη μη διάδοση και τον αφοπλισμό·
- ανάπτυξη διεξοδικότερης κατανόησης της σχέσης μεταξύ της απαλλαγμένης από ΟΜΚ ζώνης στη Μέση Ανατολή και των τρεχουσών περιφερειακών και διεθνών εξελίξεων, και
- προώθηση μιας αποτελεσματικής, επαληθεύσιμης, συμπεριληπτικής και βιώσιμης ζώνης απαλλαγμένης από ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή.

Προσέγγιση του έργου

Το έργο θα θέσει σε εφαρμογή μια ολιστική προσέγγιση, η οποία θα καλύπτει όλες τις συνιστώσες της έρευνας, θα συλλέγει ιδέες, θα γεννά νέες προτάσεις, θα αναπτύσσει ικανότητες και θα συνεργάζεται ώστε να προσεγγίσει και να συμπεριλάβει ποικίλους συμμετέχοντες και ακροατήρια. Το προτεινόμενο έργο θα επιτύχει τα επιδιωκόμενα με την υλοποίηση τριών αξόνων εργασίας (εκβάσεις) και τις σχετικές αποδόσεις τους:

- Άξονας εργασίας 1: Εμβάθυνση της κατανόησης και της εκτίμησης των αιτιών, των κινήτρων και των κινδύνων που συνδέονται με την περιφερειακή διάδοση ΟΜΚ με σκοπό την εξεύρεση λύσεων για την ενίσχυση της περιφερειακής ασφάλειας και την προώθηση περιφερειακών λύσεων για τη διάδοση ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή. Ο άξονας εργασίας 1 αποσκοπεί στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και της κατανόησης των παραγόντων που ευθύνονται για την εξάπλωση των ΟΜΚ στην περιοχή της Μέσης Ανατολής. Στόχος είναι να προσδιοριστούν τα βαθύτερα αίτια της διάδοσης ΟΜΚ, συμπεριλαμβανομένων των στρατηγικών, πολιτικών ή άλλων κινήτρων, καθώς και οι συναφείς κίνδυνοι και συνέπειες. Απώτερος γενικός στόχος αυτού του άξονα εργασιών είναι η εξεύρεση πρακτικών λύσεων για την ενίσχυση της περιφερειακής ασφάλειας και την πρόληψη της διάδοσης ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση των εν εξελίξει και των νέων διαδικασιών περιφερειακής ασφάλειας, καθώς και της πρωτοβουλίας για ζώνη απαλλαγμένη από ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή (ME WMDFZ), η οποία θα απαγορεύει την κατοχή, την παραγωγή και τη χρήση ΟΜΚ στην περιοχή και θα προωθή τις προσπάθειες αφοπλισμού και μη διάδοσης. Με την εμβάθυνση της κατανόησης των προκλήσεων και τη διερεύνηση πιθανών λύσεων, ο άξονας εργασίας 1 αποσκοπεί στο να στηρίξει την ανάπτυξη μιας ασφαλέστερης και σταθερότερης Μέσης Ανατολής.
- Άξονας εργασίας 2: Ανάπτυξη περιφερειακής ικανότητας για τη βελτίωση της κατανόησης των προβλημάτων και της ικανότητας εξεύρεσης λύσεων που σχετίζονται με τις διαπραγματεύσεις και την εφαρμογή της ME WMDFZ. Στόχος αυτού του άξονα εργασίας 2 είναι να αυξηθεί η ικανότητα των χωρών της Μέσης Ανατολής να συμμετέχουν αποτελεσματικά στις διαπραγματεύσεις και την εφαρμογή των διαδικασιών περιφερειακής ασφάλειας εν γένει, και ειδικότερα της ME WMDFZ. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση της ικανότητας των περιφερειακών παραγόντων να κατανοούν την πολυπλοκότητα του προβλήματος της διάδοσης ΟΜΚ καθώς και την ανάπτυξη της ικανότητάς τους να εντοπίζουν και να εφαρμόζουν πρακτικές λύσεις. Οι δραστηριότητες σε αυτόν τον άξονα εργασιών θα περιλαμβάνουν την παροχή προγραμμάτων κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων για κυβερνητικούς υπαλλήλους, εμπειρογνώμονες και άλλους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, καθώς και τη στήριξη της διεύρυνσης του στοχευόμενου κοινού στην περιοχή. Γενικός στόχος είναι η δημιουργία μιας πιο ενημερωμένης και δραστήριας περιφερειακής κοινότητας, η οποία θα είναι καλύτερα εξοπλισμένη για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της διάδοσης ΟΜΚ και να προωθήσει την περιφερειακή ασφάλεια. Με την ανάπτυξη περιφερειακών ικανοτήτων και την καλύτερη κατανόηση των ζητημάτων, ο εν λόγω άξονας εργασίας έχει ως στόχο να στηρίξει την αποτελεσματική διαπραγμάτευση και εφαρμογή της εν εξελίξει και της νέας διαδικασίας περιφερειακής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της ME WMDFZ, και, κατ' επέκταση, να ενθαρρύνει άλλες περιφερειακές ρυθμίσεις ασφαλείας και διαδικασίες ελέγχου των όπλων, μη διάδοσης και αφοπλισμού.
- Άξονας εργασίας 3: Στήριξη μιας αποτελεσματικής, επαληθεύσιμης, συμπεριληπτικής και βιώσιμης ζώνης απαλλαγμένης από ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή (ME WMDFZ). Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ME WMDFZ είναι ολοκληρωμένη, αποτελεσματική και επαληθεύσιμη, ο άξονας εργασίας 3 θα επικεντρωθεί επίσης στην υποστήριξη τεχνικών και νομικών πτυχών που σχετίζονται με τις διαπραγματεύσεις και την υλοποίηση της ζώνης. Σε τελική ανάλυση, στόχος αυτού του άξονα εργασίας είναι η προώθηση μιας εφικτής και βιώσιμης ζώνης ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή, δηλαδή που μπορεί να επιτευχθεί και να αντέξει στην πάροδο του χρόνου και να συνεχίσει να λειτουργεί ως βασικό εργαλείο για την ενίσχυση της περιφερειακής ασφάλειας και την πρόληψη της διάδοσης ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή.

Δραστηριότητες του έργου και προσδοκώμενες επιδόσεις

Στο πλαίσιο του έργου θα διεξαχθούν δραστηριότητες, θα διοργανωθούν εκδηλώσεις και θα δημοσιευθούν εκθέσεις για την προώθηση των τεσσάρων δραστηριοτήτων αναμόρφωσης μέσω των τριών αξόνων εργασίας.

Άξονας εργασίας 1: Εμβάθυνση της κατανόησης και της εκτίμησης των αιτιών, των κινήτρων και των κινδύνων που συνδέονται με την περιφερειακή διάδοση ΟΜΚ με σκοπό την εξεύρεση λύσεων για την ενίσχυση της περιφερειακής ασφάλειας και την προώθηση της ME WMDFZ ως μιας από τις λύσεις στη διάδοση ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή. Στο πλαίσιο αυτού του άξονα εργασιών, το έργο προβλέπει:

- σύγκληση δύο ή περισσότερων συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης για να συζητηθούν οι τρέχουσες περιφερειακές και διεθνείς εξελίξεις και ο αντίκτυπός τους στις περιφερειακές αντιλήψεις περί απειλών. Εν προκειμένω θα συμμετάσχουν εμπειρογνώμονες, κυβερνητικοί αξιωματούχοι και άλλοι σχετικοί ενδιαφερόμενοι φορείς για να ανταλλάξουν απόψεις και προοπτικές σχετικά με τις περιφερειακές προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας και να συζητήσουν τρόπους για την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας και σταθερότητας.
- διεξαγωγή έρευνας για τη χαρτογράφηση των αντιλήψεων σχετικά με τις περιφερειακές απειλές, επανεξέταση της εργαλειοθήκης για την επίτευξη του ελέγχου των εξοπλισμών, της μη διάδοσης και του αφοπλισμού, καθώς και της περιφερειακής ασφάλειας, και προσδιορισμός του τρόπου με τον οποίο οι περιφερειακές διαδικασίες ασφάλειας καθώς και η ME WMDFZ μπορούν να αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις. Η έρευνα αυτή θα περιλαμβάνει συνολική ανάλυση των παραγόντων που ευθύνονται για τη διάδοση ΟΜΚ στην περιοχή καθώς και εξέταση των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών των υφιστάμενων διαδικασιών και μηχανισμών περιφερειακής ασφάλειας.
- δημοσίευση εγγράφου στο οποίο συνοψίζονται τα πορίσματα της έρευνας και προσδιορίζονται τρόποι μετριασμού των αιτιών, των κινήτρων και των κινδύνων που συνδέονται με την περιφερειακή διάδοση ΟΜΚ. Το παρόν έγγραφο θα παράσχει επιλογές πολιτικής για την ενίσχυση των διαδικασιών περιφερειακής ασφάλειας και την προώθηση της ME WMDFZ ως ένα από τα βασικά εργαλεία για την πρόληψη της εξάπλωσης των ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή.

Με τη σύγκληση συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης, τη διεξαγωγή έρευνας και τη δημοσίευση εγγράφου, οι προσπάθειες αυτές αποσκοπούν στην καλύτερη κατανόηση των αντιλήψεων για τις περιφερειακές απειλές και στην εξεύρεση πρακτικών λύσεων για την ενίσχυση της περιφερειακής ασφάλειας και την πρόληψη της διάδοσης ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή.

Άξονας εργασίας 2: Ανάπτυξη περιφερειακής ικανότητας για τη βελτίωση της κατανόησης των προβλημάτων και της ικανότητας εξεύρεσης λύσεων που σχετίζονται με τις διαπραγματεύσεις και την εφαρμογή της ME WMDFZ. Στο πλαίσιο αυτού του άξονα εργασιών, το έργο προβλέπει:

- δημιουργία δικτύων απόμων και θεσμικών οργάνων που εργάζονται για την περιφερειακή ασφάλεια και την προαγωγή της, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη ME WMDFZ, ώστε να ενισχυθεί η κατανόηση των ζητημάτων με στόχο να μπορούν να συμβάλλουν στις εθνικές πολιτικές τους και να συμμετέχουν σε τρέχουσες και μελλοντικές συζητήσεις. Αυτό θα περιλαμβάνει τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων με υφιστάμενους οργανισμούς και πρωτοβουλίες, καθώς και τη στήριξη της ανάπτυξης νέων δικτύων και συμμαχιών αφιερωμένων στην προαγωγή της ME WMDFZ. Στόχος είναι η καταγραφή, η ενίσχυση και η ολοκλήρωση των καταβαλλόμενων προσπάθειών για την προαγωγή της ME WMDFZ και η μεγιστοποίηση του αντικτύπου της στην περιφερειακή ασφάλεια.
- διοργάνωση τουλάχιστον δύο εργαστηρίων ανάπτυξης ικανοτήτων για περιφερειακούς αξιωματούχους και εμπειρογνώμονες με σκοπό την καλύτερη κατανόηση των ζητημάτων που σχετίζονται με την περιφερειακή ασφάλεια, τη διάδοση των ΟΜΚ και τις προσπάθειες για την αντιμετώπισή τους, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις και την εφαρμογή της ME WMDFZ. Τα εργαστήρια αυτά θα προσφέρουν ευκαιρίες κατάρτισης και εκπαίδευσης στους συμμετέχοντες ώστε να εμβαθύνουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους και να εκπονήσουν πρακτικές λύσεις διαπραγμάτευσης και εφαρμογής.
- διατήρηση και ενίσχυση των διαδικτυακών εργαλείων της ME WMDFZ στον ιστότοπο του UNIDIR. Αυτό θα συνεπάγεται και την επικαιροποίηση των υφιστάμενων πόρων και υλικού, καθώς και την ανάπτυξη νέων διαδικτυακών εργαλείων και πόρων για τη στήριξη της προώθησης και της εφαρμογής της ME WMDFZ.
- μετάφραση τουλάχιστον τριών εκδόσεων στις γλώσσες της περιοχής. Έτσι θα βοηθηθεί η ανάπτυξη της ορολογίας στις τοπικές γλώσσες και, κατ' επέκταση, η κατανόηση από τους νυν και μελλοντικούς περιφερειακούς εμπειρογνώμονες, θα αυξηθεί η πρόσβαση σε πληροφορίες και πόρους που σχετίζονται με τη ME WMDFZ στα περιφερειακά κοινά και θα προωθηθεί η προβολή και η κατανόησή της στην περιοχή.

Με τη δημιουργία δικτύων, τη διοργάνωση εργαστηρίων ανάπτυξης ικανοτήτων, τη διατήρηση και την ενίσχυση των διαδικτυακών εργαλείων και τη μετάφραση των δημοσιεύσεων, οι προσπάθειες αυτές αποσκοπούν στην προώθηση των περιφερειακών προσπαθειών στον τομέα της ασφάλειας και της ME WMDFZ και στην ενίσχυση της περιφερειακής ικανότητας για αποτελεσματική συμμετοχή στις διαπραγματεύσεις και εφαρμογή.

Άξονας εργασίας 3: Προώθηση μιας αποτελεσματικής, επαληθεύσιμης, συμπεριληπτικής και βιώσιμης ζώνης απαλλαγμένης από ΟΜΚ στη Μέση Ανατολή (ME WMDFZ).

- Δημοσίευση τουλάχιστον τριών εγγράφων πολιτικής για την αντιμετώπιση ζητημάτων που προκαλούν δυσκολίες κατά τις διαπραγματεύσεις και/ή την εφαρμογή της ME WMDFZ. Τα έγγραφα αυτά θα πραγματεύονται σειρά ζητημάτων που σχετίζονται με την περιφερειακή ασφάλεια, τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση, θα εκθέτουν τις επιπτώσεις και θα παρουσιάζουν επιλογές για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Θα παρέχουν ολοκληρωμένη και εμπεριστατωμένη ανάλυση των βασικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η ME WMDFZ και θα συμβάλουν στην επιτυχή διαπραγμάτευση και εφαρμογή της.
- Σύγκληση τουλάχιστον δύο δημόσιων εκδηλώσεων για να συζητηθούν θέματα σχετικά με τις διαπραγματεύσεις και την εφαρμογή της ME WMDFZ. Στις εκδηλώσεις αυτές θα συναντηθούν εμπειρογνώμονες, κυβερνητικοί αξιωματούχοι και άλλοι σχετικοί ενδιαφερόμενοι φορείς για να συζητήσουν και να ανταλλάξουν απόψεις ως προς τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που σχετίζονται με τη ME WMDFZ.
- Παροχή πληροφοριών και υποστήριξης των εν εξελίξει προσπαθειών ME WMDFZ που σχετίζονται με την εφαρμογή της και με άλλες διαδικασίες περιφερειακής ασφάλειας. Αυτό συνεπάγεται την παροχή στήριξης και συμβουλών στα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.

Με τη δημοσίευση εγγράφων πολιτικής, τη σύγκληση δημόσιων εκδηλώσεων και την παροχή πληροφοριών και στήριξης, οι προσπάθειες αυτές έχουν ως στόχο να συμβάλουν στις διαπραγματεύσεις και την εφαρμογή της ME WMDFZ και να αντιμετωπίσουν τις κύριες προκλήσεις που ενδέχεται να ανακύψουν κατά τη διάρκεια αυτών των διαδικασιών.

Κοινό στόχευση

Το προτεινόμενο έργο θα συμβάλει στις προσπάθειες ελέγχου των όπλων, αφοπλισμού και μη διάδοσης, τόσο σε περιφερειακό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Το κοινό στο οποίο απευθύνεται περιλαμβάνει τρεις αλληλεπικαλυπτόμενες ομάδες:

- υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και διπλωμάτες στην περιοχή που εργάζονται για τον έλεγχο των όπλων, τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση, καθώς και για θέματα περιφερειακής ασφάλειας. Περιλαμβάνονται επίσης περιφερειακοί αξιωματούχοι και εμπειρογνώμονες, καθώς και όσοι εργάζονται σε περιφερειακά και πολυμερή φόρουμ, συμπεριλαμβανομένων των διασκέψεων επισκόπησης της NPT, της CWC και της BWC, και της διάσκεψης ME WMDFZ. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην προσέγγιση λιγότερο εκπροσωπούμενων ομάδων, όπως οι νέοι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, οι εμπειρογνώμονες, οι γυναίκες και οι επιστήμονες από την περιοχή, οι οποίοι συχνά απουσιάζουν από συζητήσεις.

- διεθνείς φορείς χάραξης πολιτικής στον τομέα της ασφάλειας, διπλωμάτες και ερευνητές, ιδίως όσοι επικεντρώνονται στον έλεγχο των όπλων, τον αφοπλισμό και τη μη διάδοση πυρηνικών, χημικών και βιολογικών όπλων και των φορέων τους στη Μέση Ανατολή καθώς και στη ΜΕ WMDFZ και την περιφερειακή ασφάλεια ή τις αναδυόμενες τεχνολογίες.
- μελετητές και επαγγελματίες των θεμάτων Μέσης Ανατολής οι οποίοι θέλουν να παρακολουθήσουν και να καταλάβουν τη ραγδαία μεταβαλλόμενη δυναμική της περιοχής, τα κράτη μέλη και τους πληθυσμούς τους, τις συνέπειες των μεταβαλλόμενων συμμαχιών και δυνατοτήτων περιφερειακής ασφάλειας και τις προοπτικές να προληφθούν και να μετριαστούν οι τρέχουσες και μελλοντικές πηγές έντασης, οι συγκρούσεις και η διάδοση.

Χρονοδιάγραμμα έργου

Το έργο αυτό αναμένεται να ξεκινήσει στα μέσα Ιουλίου 2023 και να διαρκέσει 36 μήνες. Αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούλιο του 2026. Οι τελικές περιγραφικές και οικονομικές εκθέσεις του έργου θα ολοκληρωθούν ως το τέλος του 2026.

Διακυβέρνηση και εποπτεία του έργου

Το έργο αυτό θα αναληφθεί υπό την αιγίδα του Ινστιτούτου Ερευνών των Ηνωμένων Εθνών για τον Αφοπλισμό (UNIDIR). Το UNIDIR είναι αυτόνομο ινστιτούτο στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, το οποίο δημιουργήθηκε το 1980 με σκοπό να διεξάγει ανεξάρτητη έρευνα για τον αφοπλισμό και σχετικά προβλήματα, ιδιαίτερα για θέματα διεθνούς ασφάλειας. Εδρεύει στη Γενεύη, είναι παγκοσμίου φήμης και έχει μακροχρόνια εμπειρογνωμοσύνη σε θέματα ΟΜΚ, μεταξύ άλλων σημαντική θεσμική μνήμη και αρχείο των διαδικασιών αφοπλισμού, όπως είναι η ΝΡΤ και οι απαλλαγμένες από πυρηνικά όπλα ζώνες σε όλον τον κόσμο καθώς και αξιολογες δημοσιεύσεις, όλες προσβάσιμες και διαθέσιμες στο κοινό δωρεάν μέσω διαδικτύου.

Ένα σημαντικό στοιχείο της λειτουργίας του UNIDIR είναι ότι συγκαλεί και διευκολύνει τον άτυπο διάλογο μεταξύ διαφόρων εμπειρογνομόνων για σειρά ζητημάτων σχετικά με τον αφοπλισμό, που καλύπτουν από θέματα ΟΜΚ μέχρι νέες και αναδυόμενες οπλικές τεχνολογίες. Επομένως, το UNIDIR μπορεί να αντλεί εμπειρογνωμοσύνη και εμπειρίες από ένα ευρύ δίκτυο όταν διοργανώνει συναντήσεις στη Γενεύη ή αλλού και όταν ετοιμάζει συγκεφαλαιωτικές εκθέσεις και επακόλουθες ενέργειες.

Το UNIDIR διοικείται από διοικητικό συμβούλιο που λειτουργεί επίσης ως συμβουλευτική επιτροπή για ζητήματα αφοπλισμού, στο οποίο αναφέρεται ο διευθυντής του UNIDIR. Στο διοικητικό συμβούλιο συμμετέχει μια ομάδα εμπειρογνομόνων διαφόρων ειδικοτήτων από όλον τον κόσμο· όλοι τους συμμετέχουν υπό την προσωπική τους ιδιότητα και συναντώνται δύο φορές ανά έτος για να εξετάσουν τις δραστηριότητες του UNIDIR επί της ουσίας αλλά και τις οικονομικές υποθέσεις του. Το διοικητικό συμβούλιο υποβάλλει ετησίως εκθέσεις για το έργο του στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ. Ο διευθυντής του UNIDIR είναι αρμόδιος για την οργάνωση, τη διεύθυνση και τη διοίκηση του UNIDIR, μεταξύ άλλων για τα σημαντικά ερευνητικά του πορίσματα καθώς και για τις οικονομικές και διοικητικές διαδικασίες του.

Αν και το UNIDIR είναι αυτόνομος οργανισμός, διέπεται από τους δημοσιονομικούς κανόνες και κανονισμούς του ΟΗΕ και τα οικονομικά στοιχεία του υπόκεινται σε έλεγχο από το Συμβούλιο Ελεγκτών του ΟΗΕ. Η διαχείριση όλων των οικονομικών στοιχείων του έργου γίνεται μέσω του Υποjα του ΟΗΕ και επανεξετάζεται ανά τρίμηνο. Το UNIDIR υποβάλλει εκθέσεις για την πρόοδο και την οικονομική κατάσταση των επιμέρους έργων προς τους σχετικούς δωρητές τουλάχιστον ετησίως και έως και σε τριμηνιαία βάση, ανάλογα με τις απαιτήσεις κάθε δωρητή.